

Obsah

Předmluva	11
1 Funkční anatomie jater	13
<i>J. Horák</i>	
1.1 Makroskopická anatomie jater	13
1.2 Mikroskopická struktura jater	14
1.3 Transport látek do nitra a z nitra hepatocytu	15
1.4 Tvorba žluči	16
1.5 Jaterní funkce	17
1.6 Jaterní fibrogeneze	18
2 Vyšetřovací metody v hepatologii	19
<i>J. Ehrmann</i>	
2.1 Anamnéza a fyzikální vyšetření	19
<i>J. Ehrmann</i>	
2.1.1 Rozhovor	19
2.1.2 Příznaky	21
2.1.3 Objektivní nálezy	23
2.2 Laboratorní vyšetřovací metody	27
<i>J. Ehrmann</i>	
2.2.1 Biochemické vyšetření	27
2.2.2 Imunologické vyšetřovací metody	33
2.2.3 Hematologické laboratorní vyšetření	34
2.2.4 Nádorové markery (onkomarkery)	35
2.2.5 Mikrobiologické vyšetření	36
2.2.6 Neinvasivní metody diagnostiky jaterní fibrózy	36
2.3 Zobrazovací metody	40
<i>J. Ehrmann</i>	
2.3.1 Ultrasonografie (USG)	41
2.3.2 Výpočetní tomografie (CT)	42

2.3.3 Pozitronová emisní tomografie (PET), event. hybridní kombinace s CT (PET/CT)	43
2.3.4 Magnetická rezonance (MR)	43
2.3.5 Scintigrafie	44
2.3.6 Endoskopické diagnostické a terapeutické metody	44
2.3.7 Endoskopická ultrasonografie (endosonografie - EUS)	46
2.3.8 Perkutánní zobrazovací metody a intervenční výkony na žlučových cestách	46
2.3.9 Tranzientní elastografie	47
2.4 Jaterní biopsie	47
<i>J. Horák</i>	
2.5 Hodnocení jaterních funkcí	50
<i>J. Horák</i>	
3 Hlavní hepatologické příznaky a syndromy	54
3.1 Ikterus	54
<i>J. Ehrmann</i>	
3.1.1 Definice	54
3.1.2 Historie	54
3.1.3 Vznik a degradace bilirubinu	55
3.1.4 Klasifikace a klinický obraz ikteru	56
3.2 Jaterní encefalopatie	61
<i>J. Horák</i>	
3.3 Poruchy hemokoagulace	64
<i>J. Ehrmann</i>	
3.4 Portální hypertenze a krvácení z jícnových varixů	65
<i>J. Horák</i>	
3.5 Retence tekutin a ascites	69
<i>J. Horák</i>	
3.5.1 Patogeneze	70
3.5.2 Vyšetření	70
3.5.3 Léčba	72
3.5.4 Spontánní bakteriální peritonitida (SBP)	74
3.6 Hyperkinetická cirkulace	75
<i>J. Horák</i>	
3.7 Hepatorenální syndrom (funkční renální selhání)	76
<i>J. Horák</i>	

3.8	Hepatopulmonální syndrom	79
	<i>J. Horák</i>	
3.9	Malnutrice a poruchy imunity	79
	<i>J. Ehrmann</i>	
3.10	Kožní a endokrinní změny	80
	<i>J. Ehrmann</i>	
3.11	Chronická jaterní insuficience	81
	<i>J. Horák</i>	
3.12	Akutní jaterní selhání	84
	<i>J. Ehrmann</i>	
3.12.1	Historie	84
3.12.2	Definice	85
3.12.3	Epidemiologie	85
3.12.4	Etiologie akutního jaterního selhání	85
3.12.5	Klinický obraz	88
3.12.6	Laboratorní nálezy	89
3.12.7	Léčba	89
3.12.8	Prognóza	92
3.12.9	Acute-on-chronic liver failure (ACLF)	92
3.13	Biliární dyspepsie a kolika	93
	<i>J. Ehrmann</i>	
4	Hlavní nozologické jednotky v hepatologii	95
4.1	Poruchy metabolismu bilirubinu a vrozené cholestatické syndromy	95
	<i>J. Ehrmann</i>	
4.1.1	Familiární hyperbilirubinemie	95
4.1.2	Vrozené cholestatické syndromy	98
4.2	Metabolické choroby jaterní	101
	<i>J. Horák</i>	
4.2.1	Jaterní steatóza a nealkoholová steatohepatitida	101
4.2.2	Genetická (hereditární) hemochromatóza	103
4.2.3	Wilsonova choroba	105
4.2.4	Jaterní porfyrie	108
4.2.5	Deficit alfa-1 antitrypsinu	111
4.2.6	Cystická fibróza (mukoviscidóza)	111
4.3	Toxické poškození jater	112
	<i>J. Ehrmann</i>	

4.3.1	Poškození jater léky	113
4.3.2	Potravinové toxiny	118
4.3.3	Otravy průmyslovými jedy	119
4.3.4	Poškození jater hormonální antikoncepcí	120
4.4	Poškození jater alkoholem	120
	<i>J. Ehrmann</i>	
4.4.1	Alkoholová jaterní steatóza	120
4.4.2	Alkoholová hepatitida (alkoholová steatohepatitida - ASH)	123
4.4.3	Alkoholová jaterní fibróza a cirhóza	127
4.5	Virové hepatitidy	137
	<i>J. Horák</i>	
4.5.1	Hepatitida A (též známá jako infekční žloutenka či nemoc špinavých rukou)	138
4.5.2	Hepatitida B (dříve též sérová žloutenka)	138
4.5.3	Hepatitida C (dříve také non-A, non-B hepatitida)	142
4.5.4	Hepatitida D (též delta hepatitida)	146
4.5.5	Hepatitida E	146
4.5.6	Ostatní virové infekce jater	146
4.6	Bakteriální, mykotické a parazitární nemoci jater	148
	<i>J. Ehrmann</i>	
4.6.1	Bakteriální infekce jater	148
4.6.2	Mykotické infekce	152
4.6.3	Parazitární nákazy (protozoonózy a helmintózy)	152
4.7	Autoimunitní hepatitida (AIH)	155
	<i>J. Horák</i>	
4.8	Cholestatické choroby jaterní	159
	<i>J. Horák</i>	
4.8.1	Primární biliární cirhóza (PBC - chronická nehnisavá destrující cholangitida)	159
4.8.2	Primární sklerotizující cholangitida (PSC)	162
4.8.3	Cholangitida sdružená s IgG4 (IgG4-associated cholangitis - IAC)	164
4.8.4	Geneticky podmíněné cholestatické choroby jaterní	165
4.9	Cholelitiáza	167
	<i>J. Ehrmann</i>	

4.9.1 Historický úvod	167
4.9.2 Dělení žlučových kamenů a jejich vznik	168
4.9.3 Epidemiologie žlučových kamenů	169
4.9.4 Klinický obraz žlučových kamenů	170
4.9.5 Diagnostika žlučových kamenů	171
4.9.6 Léčba žlučových kamenů	172
4.10 Cholecystitida	173
<i>J. Ehrmann</i>	
4.10.1 Akutní cholecystitida	173
4.10.2 Chronická cholecystitida	174
4.11 Cholangitida	176
<i>J. Ehrmann</i>	
4.12 Cévní choroby jater	179
<i>J. Horák</i>	
4.12.1 Buddův-Chiariho syndrom	179
4.12.2 Trombóza portální žíly (PVT)	180
4.12.3 Venookluzivní choroba jaterní (sinusoidální obstrukční syndrom – SOS)	181
4.13 Onemocnění jater v graviditě	182
<i>J. Ehrmann</i>	
4.13.1 Změny jater a žlučových cest ve fyziologickém těhotenství	182
4.13.2 Onemocnění jater specifická pro těhotenství	183
4.13.3 Akutní onemocnění jater a žlučníku vzniklá v těhotenství	187
4.13.4 Chronická onemocnění jater v průběhu těhotenství	190
4.14 Jaterní nádory	192
<i>J. Horák</i>	
4.14.1 Primární nádory jater benigní	193
4.14.2 Primární nádory jater maligní	193
4.14.3 Sekundární nádory jater	200
4.15 Vrozené anomálie struktury jater a žlučových cest <i>J. Horák</i>	201

5 Transjugulární intrahepatální portosystémový zkrat	203
<i>J. Horák</i>	

6 Transplantace jater a tzv. umělá játra	205
<i>J. Horák</i>	
7 Režimová a preventivní opatření v hepatologii	209
<i>J. Ehrmann</i>	
7.1 Jaterní dieta	209
7.1.1 Dietní režim	209
7.1.2 Dietní doporučení	211
7.1.3 Nutriční podpora	213
7.2 Preventivní opatření v hepatologii	214
Literatura	215
Seznam zkratek	217
Rejstřík	222